

Översyn av bidragsregler för föreningarna

1. Bakgrund

Förvaltningen har fått i uppdrag att ta fram ett förslag på ny modell för föreningsbidrag.

Förvaltningens motivering till förändringen:

- Förenkla reglerna för att de ska bli mer hanterliga för såväl kommun som föreningar
- Färre bidragsformer då nuvarande system leder till stor administration och stelbenthet för båda parter
- Ett tydligt och säkert bidragssystem så att man på goda grunder i förväg kan bedöma ersättningsnivån
- Ge både stora och små föreningar goda villkor vilket ger ett brett utbud av aktiviteter

Föreningsbidraget ska:

- riktas till barn och ungdom
- vara enkelt och lättförståeligt
- eftersträva största möjliga rättvisa
- stimulera till verksamhet

Förvaltningen har inte fått i uppdrag att förändra de ekonomiska förutsättningarna. Förslaget är således baserat på bibehållen budget.

År 2007 omfattade kommunens lokaler med s.k. nolltaxa ca 83 % av den totala uthyrda tiden. I antal timmar är detta 58 385 timmar. Den för kommunen totala interna kostanden för fria lokaler beräknas uppgå år 2009 till ca 7,5 miljoner kr. Detta är att anse som en del av kommunens bidrag till föreningslivet.

Då en ny modell för beräkning av bidrag alltid kommer att slå åt något håll för mottagaren har nämnden beslutat att till viss del kompensera de föreningar som får en kraftig försämring under år 1.

I förarbetena har hänsyn tagits till undersökningar och utredningar från bl.a. riksorganisationer inom idrotten. Detta har varit viktigt då förändringarna skall kunna motiveras.

Syfte och mål med föreningsverksamheten i Tyresö kommun

Politisk målsättning 2008

Bidragen är ett stöd till föreningsverksamhet i demokratiska former och en stimulans till nyskapande och utveckling av fritidsverksamhet.

Det är främst barn- och ungdomsverksamhet i Tyresö som ska stödjas samt att de kommunala bidragen ska stödja den lokala verksamheten.

Fritidsenhetens målsättning 2008

Kommunens fritidsverksamhet syftar till att skapa goda förutsättningar för meningsfulla aktiviteter, främst bland barn och ungdomar, genom olika former av föreningsstöd samt ett ökat engagemang för friluftsliv och rekreation

Mål 2008

- Skapa bättre förutsättningar för utövande av friluftsliv.
- Öka stödet till föreningarnas styrelsearbete och ledarrekrytering.
- Organisation och verksamhet, gällande fritid för barn med funktionshinder, skall säkerställas.
- Sprida kunskap om föreningslivets utbud som ett led i att medverka till en god nyrekrytering och ökning av antalet deltagare i föreningslivet
- Öka föreningarnas delaktighet i kommunens verksamhet och främja samverkan och utveckling

(Ur Verksamhetsplan 2008)

2. Kultur- och fritidsnämndens ställningstagande

Det finns behov av att förenkla reglerna för att de ska bli mer hanterliga för såväl kommun som föreningar. Det nuvarande bidragssystemet innehåller för många bidragsformer och beräkningsmodeller vilket leder till tolkningssvårigheter, stor administration och stelbenthet för båda parter.

Nämnden ser även ett behov av en förändring i regelverket så att både små och stora föreningar samt kommuninvånare bakom fristående projekt får samma goda villkor att verka i Tyresö.

Barns behov och intressen skall utgöra grunden för den bidragsberättigande fritidsverksamheten. Det är viktigt att erbjuda mångfald i både utformning och ambitionsnivå. I barn- och ungdomsidrotten skall alla kunna delta oavsett prestationsförmåga.

3. Argument och fakta

3.1 Barn och ungdomars idrottsvanor

Populäraste föreningsidrotten för barn 7- 15 år 2004 i Sverige

Tjejer	Killar
1 Fotboll 28%	1 Fotboll 56%
2 Ridning 21%	2 Innebandy 23%
3 Simning 13%	3 Ishockey 12%
4 Gymnastik 13%	4 Handboll 9%
5 Handboll 10%	5 Simning 8%

(Riksidrottsförbundet)

Populäraste föreningsidrotterna topp 10 för ungdomar 7- 20 år i Tyresö 2006

Föreningsidrott	Antal utövare
Fotboll	1604
Gympa/dans (F&S, Korpen, Vi unga idrott, folkdans)	1074
Handboll	664
Innebandy	610
Ridning	567
Gymnastik	534
Hockey	528
Tennis	472
Simning	359
Friidrott	348
Golf/ bangolf	307
Bordtennis	252
Kampsport	221
Skytte/ bågskytte	130
Amerikansk fotboll	123
Friluftsförbundet	105
Konståkning	101
Basket	92
Scouter	73
Bowling	61
Badminton	46
Orientering	31
Schack	31

Hur ofta tränar du som är 13- 20 år?

De som tränar organiserat gör det ofta. 30 procent tränar dagligen eller nästan dagligen. Ytterligare 51 procent tränar 2-3 gånger i veckan. Något överraskande är det ingen större skillnad i träningsfrekvens mellan olika åldersgrupper: 28 procent av ungdomarna mellan 13-15 år tränar dagligen eller nästan dagligen medan motsvarande siffra för den äldsta åldersgruppen är 32 procent. Däremot finns det en klar könsskillnad, pojkarna tränar betydligt mer än flickorna (35 procent av pojkarna jämfört med 24 procent av flickorna tränar dagligen eller nästan dagligen). Omvänt är tränar 20 procent av flickorna bara en gång i veckan jämfört med 8 procent av pojkarna. (Riksidrottsförbundet)

Varför har du aldrig tränat/tävlats i en idrottsförening?

Majoriteten (51 procent) av de ungdomar som aldrig tränat och/eller tävlat i en idrottsförening säger att skälet till detta är att de inte är intresserade – vilket är logiskt. Alla kan rimligen inte vara intresserade av idrott, och speciellt inte av föreningsdriven idrott. Många (28 procent) säger också att de hellre motionerar på egen hand – en siffra som ökat sedan 1998 i båda könen och samtliga åldersgrupper.

Intressant att notera är att ”för dyrt” är ett vanligare skäl att inte börja i en idrottsförening (15 procent) än det är att sluta (5 procent). Dessutom har den förra siffran ökat sedan 1998 medan den senare minskat. Det finns också en klar skillnad mellan pojkar och flickor, där flickorna betydligt oftare tycker att det är för dyrt att idrotta i en förening.

(Ur Ungdomars tävlings- och motionsvanor 2005)

Har du tidigare tränat/tävlats i en idrottsförening?

Många av de ungdomar som för närvarande inte är aktiva i en idrottsförening har tidigare varit det (78 procent). Det gäller båda könen och alla åldersgrupper, med vissa smärre variationer. Om vi räknar samman de idag föreningsaktiva med dem som varit det tidigare visar det sig att mer än 90 procent av alla ungdomar är eller har varit med i en idrottsförening. Slutsatsen är med andra ord att idrottsrörelsen totalt sett knappast har något rekryteringsproblem, i stort sett alla söker sig till våra föreningar, men att vi däremot kan bli betydligt bättre på att behålla dem som kommer till oss.

Motion utanför föreningslivet

Var fjärde (27 procent) ungdom i åldersgruppen 13-15 år säger sig träna styrketräning utanför föreningslivet.

Varför slutar ungdomar i idrottsföreningar?

Tyvärr är det väldigt många ungdomar som väljer att hoppa av föreningsidrotten. Närmare bestämt 41 % av alla ungdomar mellan 13-20 år har tidigare varit aktiva inom någon idrottsförening, men är det av en eller anledning inte längre.

(Ungdomsstyrelsens skrifter 2005:9)

Varför ungdomar slutar med föreningsidrotten

(Ur Missnöjet med föreningsidrotten, D Danielsson, 2008)

Andel av ungdomar 14- 19 år i Stockholm som tidigare varit med i en idrottsförening. Flera alternativ får anges.

Vilken/vilka var de främsta orsakerna till att du slutade idrotta?

Orsaker	%
Jag fick andra intressen*	37 %
Brist på tid	32 %
Det är roligare att spontanidrotta	26 %
Jag tappade intresset för idrott	25 %
Jag prioriterade skolan istället	25 %
Träningsstiderna passade inte	22 %
Jag gillade inte ledaren/ledarna	18 %
Jag var egentligen aldrig intresserad av sport	15 %
En eller flera kompisar slutade	12 %
Jag upplevde en negativ påverkan från mina föräldrar	9 %
Jag platsade inte i laget	9 %
Jag slutade på grund av skada/sjukdom	9 %
Jag hade inte råd	7 %

*Jag slutade på grund av att jag fick andra intressen, nämligen....

Tjejer	Killar
Estetisk verksamhet 25 %	Estetisk verksamhet 10 %
Kompisar/ motsatta könet 41%	Kompisar/ motsatta könet 44%
Gymnastik/ styrketräning 23 %	Gymnastik/ styrketräning 22%
Böcker/datorer 11 %	Böcker/datorer 24 %

Tabellen visar att sociala relationer är det vanligaste intresset som får folk att sluta föreningsidrotta för såväl pojkar som flickor.

Varför ungdomar slutar med föreningsidrotten

(Ur Ungdomars tävlings- och motionsvanor 2005)

Andel av ungdomar 13- 20 år i landet som tidigare varit med i en idrottsförening. Flera alternativ får anges.

Anledning	Totalt %	Pojkar	Flickor
Tappade intresset	53	53	53
Fick andra intressen	25	25	26
Brist på tid	24	19	27
Träningsiderna passade ej	10	12	9
Skada	9	7	10
Min kamrat slutade	8	6	9
Flyttade till annan ort	8	7	9
Tränaren/tränarna ställde höga krav	7	7	6
Lång resväg till träning/tävling	6	6	7
Kände mig utanför	6	5	7
Hade ej råd	5	4	5
Platsade ej	5	6	4
Tröttnade på lottförsäljning och dylikt	5	5	5
Brist på stöd hemifrån	2	1	2
Annan anledning	15	12	17

(Ur Ungdomars tävlings- och motionsvanor 2005)

Utvecklingen inom barnidrotten har gått mot en ökad specialisering och ökade krav på träning och prestation och detta har sedan länge uppmärksammats på nationell forskningsnivå. (L- M Engström 2007)

All tillgänglig statistik visar på att det är under tonåren som idrottsrörelsen tappar medlemmar. I två studier: ”Varför lämnar ungdomar idrotten” av T Peterson och M Franzen 2004 samt ”Unga och föreningsidrotten” 2005 undersöks bakgrunden till detta fenomen. I rapporterna framkommer betydelsen av att ha kompisar i föreningen, andra intressen, förlorat idrottsintresse samt brist på tid som skäl för att ha slutat i föreningslivet. Indirekt framkom dessutom ett flertal aspekter som kan relateras till ökad tävlingsintensitet och prestationskrav. (Ur Idrotten vill 2007)

Handslaget (nuvarande Idrottslyftet)

"Öppna dörrarna för fler" är Handslagets övergripande mål. Att alla som vill får vara med. Att ge möjligheten till så många som möjligt att vara med så länge som möjligt.

I projektet Handslaget (2004- 2007) som syftade till att locka ungdomar till föreningsidrotten såväl från början som att locka tillbaka avhoppare konstaterar man helt enkelt att konkurrensen om ungdomarnas fria tid har blivit hårdare genom att valalternativen, speciellt i storstäderna blivit fler. Bristen på tid anser jag dock att man borde kunna påverka genom att erbjuda aktiviteter som inte kräver att man tränar 3-4 gånger i veckan redan i unga år vilket ibland kan vara fallet inom ungdomsidrotten.

Handslaget menar att det i många idrotter sker en upptrappning av kraven i takt med stigande ålder, vilket gör att ungdomar som inte vill eller har möjlighet att göra en helhjärtad satsning får svårt att hitta sin plats. Många är också de som väljer att prioritera skolan framför idrotten, en prioritering som kanske inte skulle vara nödvändig om det erbjöds aktiviteter som i högre grad sammanföll med en lite lägre ambitionsnivå.

(Ur Missnöjet med föreningsidrotten, D Danielsson, 2008)

3.2 Socioekonomiskt perspektiv

Det finns många socioekonomiska aspekter vilka inte kommer att redovisas här, men det är viktigt att ha denna fråga i åtanke vid en sådan här översyn.

Barn som är fysiskt aktiva på sin fritid är också aktiva på idrottslektionerna, medan de som är inaktiva under fritid inte heller får ut särskilt mycket av skolans idrottsundervisning. Vidare är också den ekonomiska standarden i familjen av betydelse. Flest aktiva återfinns bland dem med god ekonomi. I denna kategori har man också många vänner som ägnade sig åt idrott. För många barn är idrottsföreningarna, näst efter hemmet och skolan, den viktigaste miljön för fostran och utveckling. Härav är det mycket viktigt att föreningarna strävar efter att erbjuda en trygg och kamratlig miljö. (Idrotten vill 2005)

3.3 Lokaler

Vill man uppnå en bredd i föreningsverksamheten och utbudet till barn- och ungdomar så måste kommunen lämna bidrag till lokaler i vissa fall. Många sporter kan inte, eller är svåra, att rymma inom ramen för kommunens lokaler, det gäller bl.a. bowling, ridning, bordtennis, tennis samt badminton. I nuläget subventionerar Tyresö kommun lokalkostnaderna för dessa föreningar - helt eller delvis. Övriga kommuner i länet hanterar frågan olika då några sponsrar föreningslokaler och en del kommuner betalar inte ut något bidrag alls till lokaler.

3.4 Bidragsstatistik

(Ur Södertörns nyckeltal 2006)

Föreningsbidrag (kr) netto / invånare 2006

Med föreningsbidrag avses bidrag utbetalade för ungdomsverksamhet enligt generella regler. Totalt bidrag minus intäkter som föreningarna betalt för sin ungdomsverksamhet (i huvudsak lokalhyror) ungdomsverksamhet. Ej kulturbidrag, projektbidrag eller andra punktbidrag.

Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Nynäshamn	Salem	Södertälje	Tyresö
65 kr	50 kr	84 kr	94 kr	57 kr	66 kr	73 kr	116 kr

Kommentarer:

Botkyrka: Minskningen från 2004 till 2005 beror dels på ökade intäkter och dels på något lägre bidragsutbetalningar. 2006 minskar nettobidraget ytterligare och detta beror helt på ökade intäkter från uthyrningen. Vi förlängde säsongen på ishuset i Tumba med 10 veckor. Detta påverkar ju också driftskostnaderna för ishuset, men de redovisas på annat ställe.

Huddinge: Förändring av bidragsreglerna har inledningsvis medfört lägre kostnader.

Nynäshamn: Nyckeltalet har minskat över treårsperioden genom besparingar på föreningsbidraget en samt genom ökade intäkter från lokaluthyrningen, vilket ska avräknas enligt nyckeltalsdefinitionen. För 2006 har ingen besparing skett, men befolkningen har ökat vilket gör att nyckeltalets värde minskar något.

Haninge: 44% av deltagartillfällena var flickor

Salem: 1 kr extra aktivitetsstöd fördelas till flickor 5-20 år.

Tyresö: Både antalet medlemmar och antal deltagartillfällen ökar i åldersgruppen 7-20 år.

Antal bidragsberättigande deltagartillfällen för barn och ungdomar / invånare 2006

Detta nyckeltal är tänkt att visa ungdomsgruppens föreningsaktivitet. Deltagartillfällen (besök) är de som föreningarna redovisar till respektive kommun enligt de regler som används lokalt.

Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Nynäshamn	Salem	Södertälje	Tyresö
-	6,4	9,8	6,8	4,5	6,6	6,8	10,5

Kommentarer:

Botkyrka: Botkyrka kan ej redovisa detta nyckeltal. Andelen flickor (3-20 år) i våra bidragsberättigade föreningar är 47%.

Haninge: 44% av deltagartillfällena var flickor

Huddinge: Ersättningen per deltagartillfälle är minskat med 1,50 kr. Nya bidragsregler medför att antal bidragsberättigade tillfällen per vecka begränsats.

- Nynäshamn: En orsak till Nynäshamns låga värde kan vara kommunens bidragsregler. Stödet vänder sig till föreningar med verksamhet för 7-20 åringar. För 7-9 åringar begränsas de bidragsberättigade aktiviteterna till en gång per vecka och i åldersgruppen 10-20 år till högst två gånger per vecka. Enligt reglerna ska minst 90 % av medlemmarna vara folkbokförda i kommunen för att föreningen ska kunna få kommunalt bidrag.
- Salem: 1 kr extra aktivitetsstöd fördelas till flickor 5-20 år. Andelen flickaktiviteter var 2006 35 %.
- Tyresö: Tyresö har ingen begränsning vad gäller antal tillfällen per vecka eller liknande begränsningar.
- Nykvarn: Andelen redovisade deltagartillfällen för flickor är 50,1 % av totalen.
- Södertälje: Andel flickor är 35 %.

Föreningskostnad (kr)/hyrd ungdomstimme i stor idrottshall 2006

Föreningskostnad är den timhyra som bidragsberättigad förening får betala för ungdomsverksamhet i idrottshall (exemplet gäller minst 16m x 36 m).

Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nykvarn	Nynäshamn	Salem	Södertälje	Tyresö
100 kr	30 kr	0 kr	5 kr	92 kr	0 kr	7 kr	0 kr

Kommentarer:

- Nynäshamn: Priset per ungdomstimme är 60 kr för gymnastiksalar och 92 kr för idrottshallar.
- Södertälje: Har bokningsavgift 7 kr/timme. Vid matcher och arrangemang tas en timavgift ut.
- Nykvarn: Har bokningsavgift om 5 kr/timme. Vid matcher och arrangemang tas en timavgift ut.
- Tyresö: Har 0-taxa för ungdomsföreningar
- Huddinge: Översyn av lokalkostnader pågår (egen notering)

4. Nuvarande föreningsbidragsregler i Tyresö Kommun- i korthet

Bidragsformer

1. Grundbidrag
2. Aktivitetsbidrag (LOK)
3. Administratörsbidrag
4. Lokalbidrag
5. Bidrag till kultur- och fritidsnämndens förfogande
6. Fria lokaler
7. Övriga stödformer

4.1 Grundbidrag

Grundbidrag utgår med ett graderat belopp för i Tyresö bosatta medlemmar i åldrarna 7-20 år beräknat på följande sätt:

Antal medlemmar	Bidrag per medlem
1- 15	5 gånger 10 kr
16- 100	3 gånger 10 kr
101-	1 gånger 10 kr

4.2 Aktivitetsbidrag (LOK)

Bidrag utgår med av kultur- och fritidsnämnden fastställda belopp (8 kr per deltagartillfälle år 2008). En rörlig del per deltagartillfälle dock för högst 30 deltagare per sammankomst.

4.3 Administratörsbidrag

Bidragets storlek är avhängigt av antal medlemmar i åldrarna 7-20 år boende Tyresö. Bidraget utgår med belopp som årligen fastställs (75 000 kr år 2008) av kultur- och fritidsnämnden enligt följande intervaller:

Antal medlemmar	% av helt belopp
250- 349	100
350- 449	105
450 549	110

4.4 Lokalbidrag

Lokalbidrag kan efter prövning utgå för klubb- och verksamhetslokaler till föreningar vars verksamhet inte kan ordnas inom kommunens egna lokaler.

4.5 Bidrag till kultur- och fritidsnämndens förfogande

Bidrag till sådana former av verksamheter, försök, projekt eller utvecklingsarbete som inte ryms inom övriga stödformer.

4.6 Fria lokaler

Kommunägda lokaler och anläggningar upplåts under fastställda säsonger, kostnadsfritt eller subventionerat, till föreningar.

Exempel på fria eller subventionerade lokaler är:

- Föreningsgård
- Skollokaler
- Idrottshallar
- Bollplaner
- Isbanor
- Simhall

4.7 Övriga stödformer

Kopieringsservice

Utlåning/uthyrning av AV-material, stolar och bord

Utbildning och rådgivning

5. Förslag till nya bidragsregler för Tyresö kommun- i korthet

Bidragsformer

1. Aktivitetsbidrag
2. Projektbidrag
3. Lokalbidrag
4. Fria lokaler
5. Övriga stödformer

5.1 Aktivitetsbidrag

Aktivitetsbidraget ersätter de tre bidragen Grundbidrag, Aktivitetsbidrag samt Administratörsbidrag. Bidraget betalas ut per deltagare och närvarotillfälle.

Bidraget skall stödja och stimulera föreningars verksamhet för barn och ungdomar. Bidraget är knutet till de ungdomsaktiviteter med sammankomster och deltagartillfällen som sker i föreningens regi.

Aktivitetsbidraget syftar till att stödja föreningslivets ordinarie verksamheter genom att ge en ekonomisk grundtrygghet enligt tydliga och fastställda regler och skall bekosta drifts-, administrations- och grundkostnader.

Aktivitetsbidraget betalas ut till bidragsberättigad förening (se nuvarande kriterier) per deltagare och närvarotillfälle, minst tre och max 30 deltagare per sammankomst i åldern 7-20 år.

Bidragets storlek

Beloppet per deltagare och närvarotillfälle fastställs av nämnden inför varje nytt år.

5.2 Projektbidrag

Den tidigare beskrivna bidragsformen avser att stödja föreningslivets ordinarie verksamheter genom att ge en ekonomisk grundtrygghet. Det bör dock också finnas möjligheter för nämnden att kunna ge bidrag till olika former av försök, projekt eller utvecklingsarbeten som inte ryms inom ramen för grundbidraget. Med detta som grund skapas ett Projektbidrag.

Bidraget kan sökas av föreningar, grupper och individer boende i Tyresö kommun och kan sökas löpande under året.

Projektet ska vara tidsbegränsat och av engångskaraktär och ska riktas till barn och ungdomar.

Projektbidraget kan även beviljas som ett nystartsbidrag till nybildad förening.

Riktlinjer samt ansökningsblanketter för projektbidraget skall tas fram.

Det är av stor vikt att Projektbidraget marknadsförs, inte bara till föreningar, utan till alla kommuninvånare.

Bidragets storlek

Bidraget beslutas i varje enskilt fall av nämnden efter ansökan

5.3 Lokalbidrag

Kultur- och fritidsnämndens uppgift är bl a att skapa lokalresurser till föreningarnas verksamheter. I första hand erbjuds kommunägda lokaler i skolor, fritids-, frilufts- och föreningsgårdar samt idrottsanläggningar.

Lokalbidrag utgår enbart till lokaler avsedda för barn och ungdomsverksamhet. För lokaler så som te.x. kontor, administration och förråd utgår inget lokalbidrag.

Förening med varaktig aktivitet som av olika anledningar inte kan inrymmas i kommunägda lokaler utan bedrivs i förhyrd eller egen lokal kan erhålla lokalbidrag.

Lokalbidraget betalas ut enligt samma princip som reglerna för Aktivitetsbidraget, dvs ett fast belopp per deltagare och närvarotillfälle.

Lokalbidrag kommer att kunna sökas hos nämnden en gång per år.

Bidragets storlek

Beloppet per deltagare och närvarotillfälle fastställs av nämnden inför varje nytt år.

5.4 Fria lokaler

En grundförutsättning för föreningslivet är tillgången till lämpliga verksamhetslokaler. Kultur- och fritidsnämndens uppgift är bl a att skapa lokalresurser till föreningarnas verksamhet.

5.5 Övriga stödformer

Förutom kontanta bidrag och lokaler erbjuds andra former av stöd och service till föreningslivets verksamheter och administration.

5.5.1 Kopieringsservice

Kopiering utföres mot en avgift motsvarande pappers- och materialkostnad samt visst påslag för administration.

5.5.2 Utlåning/uthyrning av utrustning

Olika slag av utrustning och inventarier kan lånas från föreningsgården

Exempelvis:

- Bandspelare
- Filmprojektor
- Filmduk
- OH projektor
- Stillbildsprojektor
- Stolar och bord

5.5.3 Utbildning och rådgivning

Kultur- och fritidsnämnden lämnar stöd i form av lokala kurser och informationsträffar i frågor som det kan finnas särskilt behov av för föreningarna. Kurser och aktuellt utbud delges föreningarna underhand.

Fritidsenheten ger dessutom råd i t ex hur man bildar en förening, om metoder och organisationsteknik i föreningsarbete m. m. Viss litteratur och anvisningar finns på fritidskontoret.